

Mottagare, se nedan

Parter: Jan Åkerlund m.fl. ./ NCC Industry AB

Målet gäller: ansökan om tillstånd till täktverksamhet och vattenverksamhet på fastigheten Gerstabergr 1:11 i Södertälje kommun

Inför avgörande i Mark- och miljööverdomstolen

Mark- och miljööverdomstolen överväger att avgöra målet utan huvudförhandling.

Vid avgörande utan huvudförhandling sker Mark- och miljööverdomstolens prövning utifrån handlingarna i målet.

Ni bereds tillfälle att yttra er över frågan om målet kan avgöras på handlingarna och får samtidigt tillfälle att slutföra er talan i målet. Ni ska samtidigt yttra er över aktbilaga 207-208, 214, 218-220.

Målet planeras att föredras för avgörande i vecka 39.

När ska slutskriften ha kommit in?

Slutskriften ska ha kommit in till Mark- och miljööverdomstolen senast **inom 14 dagar efter det att ni fått del av detta föreläggande.**

Om ni/du inte hör av er/dig inom den angivna tiden kan domstolen komma att avgöra målet ändå.

När ni/du skickar in slutskriften

Uppge namn, målnummer M 15448-25 och det telefonnummer som ni/du kan nås på. Lämna också e-postadress, så att vi framöver kan skicka handlingar i målet via e-post.

Skicka gärna in handlingarna till domstolen per e-post eller e-tjänst, helst i PDF-format. De behöver då inte lämnas på annat sätt. På www.domstol.se/skickadigitalt finns information om hur ni/du kan lämna in handlingar digitalt.

Observera att fullmakter ska vara i original och därför inte ska skickas med e-post.

Mer information

Allmän information finns på Mark- och miljööverdomstolens webbplats. Kontakta oss vid frågor.

Sida 1 (av 2)

Om domstolens behandling av personuppgifter, se www.domstol.se/personuppgifter. Kontakta oss för information på annat sätt.

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

Öppettider
måndag–fredag
08:00–16:30

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

E-post
svea.avd6@dom.se
Webbplats
www.svea.se

Emelie Sallebjer
Telefon 08-561 675 50

Bifogade handlingar: aktnbilaga 207-208, 214, 218-220

Mottagare

Naturskyddsföreningen i Södertälje-Nykvarn
Stiftelsen Mikaelgården
Älvräddarnas Riksorganisation

Till Mark- och miljööverdomstolen

9 juni 2026

Yttrande i mål nr M 15448-25

Mark- och miljööverdomstolen ("MÖD") har genom föreläggande den 26 maj 2026 aktbilaga 204, förelagt NCC Industry AB ("Bolaget") att bemöta inkomna yttranden i rubricerat mål.

Bolaget får med anledning härav framföra följande.

1. INLEDANDE KOMMENTARER

- 1.1 Bolaget har presenterat en miljökonsekvensbeskrivning som godkänts i målet och som uppfyller de krav som ställs i praxis i alla avseende. Denna inkluderar samtliga aspekter som inkomna synpunkter behandlar. Dessa synpunkter har även varit föremål för flera kommunikationsrundor i målet, samt tydligt presenterats under huvudförhandlingen i mark- och miljödomstolen.
- 1.2 Det kan i detta sammanhang noteras att Länsstyrelsen, som tillsammans med Naturskyddsföreningen var den enda part som medverkade vid förhandlingen, har ansett verksamheten tillåtlig. Länsstyrelsen har således, som sektorsansvarig myndighet valt att tillstyrka verksamheten efter de långtgående villkor och eftergifter som Bolaget accepterat.
- 1.3 Bolaget anser således att underlaget i målet är tydligt och uppfyller gängse krav, men får i övrigt framhålla följande utifrån de synpunkter som nu inkommit.

2. ARTSKYDD**2.1 Inledande kommentarer**

- 2.1.1 Gunilla Högberg Björcks huvudmän anger att de åtgärder i form av ersättningsdammar som Bolaget föreslår inte kan anses utgöra skyddsåtgärder utan är att anse som kompensationsåtgärder. I detta avseende får Bolaget än en gång hänvisa till den nyligen avgjorde domen från denna domstol där det tydligt anges att ifrågavarande åtgärd kan vara en lämplig *skyddsåtgärd*, se MÖDs dom den 7 januari 2025 i mål nr M 7868-23.

Därtill finns det en hel uppsjö med praxis där motsvarande åtgärder bedömts just som en lämplig *skyddsåtgärd*, då det innebär att något förbud enligt artskyddsförordningen aldrig inträder. Skulle fråga vara om att förbud enligt artskyddsförordningen hade aktualiserats hade det istället varit fråga om kompensationsåtgärder, men med de föreslagna skyddsåtgärderna är så inte fallet.

- 2.1.2 De skyddsåtgärder som föreslagits för fladdermöss och groddjur kommer enligt anlitad expertis att träffa samtliga arter inom dessa kategorier. Det är således inte fråga om att avgränsa bort vissa arter på det sätt som de närboende försöker göra gällande. Det innebär således att Bolaget har föreslagit långtgående skyddsåtgärder som fungerar för flera arter utöver de som diskuterats i målet, dvs. även andra groddjur kommer exempelvis att kunna nyttja de ersättningsdammar som planeras i närområdet.

2.2 Korp

- 2.2.1 Det har även inkommit en synpunkt på att det finns korpar vid en sjö cirka en kilometer från tälten. Inledningsvis kan konstateras att Bolaget har tagit korpen i beaktande i utredningen, men avgränsat bort den då bedömningen är att denna inte berörs. Detta utifrån att det endast har varit fråga om fynd långt bort eller endast förbiflygande individer.
- 2.2.2 Korpen är klassad som livskraftig, dvs. arten är inte rödlistad och inte upptagen i EU:s fågeldirektivs bilaga 1. Den betraktas normalt inte som en prioriterad art i tillstånds- eller exploateringsärenden. Bergtäkter kan erbjuda häckningsmöjligheter för korp. Arten anses vara relativt tolerant mot buller och annan mänsklig aktivitet jämfört med många andra fågelarter. I fågelinventeringen till ansökan framgår därtill att "En utsökning ur artportalen med en buffertzona på 1 km ger relativt få arter. Den pågående deponin norr om inventeringsområdet har ett stort antal rapporter av gråtrut, skrattnås, kråka och korp samt andra fåglar som ofta dras till liknande miljöer", vilket ytterligare stödjer att korpen snarare söker sig till motsvarande områden än störs av dessa.
- 2.2.3 Rudsjön ligger dessutom nästan en kilometer från bergtälten, varför den angivna övernattningsplatsen för korpar ligger på ett långt avstånd från bergtälten. Om det hade funnits aktivt bo i närheten av verksamheten hade det varit relevant att utreda, så är emellertid inte fallet i den aktuella verksamheten.

2.3 Havsöring

- 2.3.1 Älvräddarna har påtalat att havsöringen är beroende av stabil vattenföring och fungerande bottenförhållanden. Avseende fiskar, inklusive havsöring, är det morfologiska förändringar (exempelvis rätning och invallningar) och vandringshinder som framför allt påverkar arterna negativt i vattendrag. Täktverksamheten kommer inte att medföra någon påverkan på de naturliga vattendragen nedströms tälten (såsom Vaskabäcken eller Vaskasjöarna) i form av muddring, dämningar eller dylikt.
- 2.3.2 Påverkan på flödena genom Gerstaberget/Vaskabäcken visas i den hydrogeologiska utredningen till ansökan. Utredningen visar att totalt sett ökar årsmedelflödet med lite drygt 5 l/s då tälten är fullt utbrutna. En stor anledning till ökade ytvattenvolymer

jämfört med nollalternativet är att evapotranspirationen minskar, dvs. mindre mängd vatten försvinner upp i luften genom trädens "avdunstning". Det är alltså inte enbart en omfördelning av grundvattenflödena/volymererna mellan olika delområden utan mer vatten "hålls kvar" inom området när täkten etablerats. Det ökade flödet av ytvatten som täktens vattenverksamhet ger upphov till bedöms tvärtemot vad Älvräddarna skriver vara positivt eftersom det kan ge tillskott av vatten även under årets torraste perioder när många vattendrag har problem med hel eller delvis uttorkning.

- 2.3.3 Med en sedimentationsdamm enligt den ansökta verksamheten med villkor för utsläpp till vatten bedöms inte ett ytterst begränsat utsläpp av suspenderat material innebära någon negativ effekt för fiskfaunan. Bolagets bedömning är därmed att den ansökta verksamheten inte kommer att innebära någon negativ påverkan för eventuell havsöring i vattendragen nedströms täkten.

2.4 Hasselsnok/huggorm

- 2.4.1 Södertälje kommun har i sitt yttrande hänvisat till fynd av hasselsnok i området. Det första fyndet var från 2024 och söder om Gerstaberg, det vill säga långt utanför verksamhetsområdet. Det andra fyndet var från 2025 och angavs påträffats inom området där Bolaget har sitt föreslagna område för utfartsväg. Detta fynd, som är registrerat i Artportalen är inte validerat, trots att 7 månader passerat sedan det registrerades. Det anges att fyndet visar "1 ex. adult födosökande observerad", dvs. de fem bilderna visar samma fynd på platsen. I kommentar till en av bilderna har uppmärksammats på att man ska "kolla ögat, bla", vilket redogörs för mera nedan.
- 2.4.2 Bolaget har med anledning av de påstådda fynden av hasselsnok uppdragit åt Claes Andrén, grod- och kräldjursexpert och ansvarig för grod- och kräldjur i Artdatabankens expertkommitté, att göra ett utlåtande, se [Bilaga 1](#). I sitt utlåtande går han igenom vad som särskiljer en hasselsnok från en huggorm med slutsatsen att "*Alla dessa tre karaktärer räcker för att med säkerhet artbestämma ormen på bilden till huggorm.*" Hänvisningen som kommunen har gjort till fynd av hasselsnok är således felaktig och fyndet i direkt närhet till verksamhetsområdet är ett fynd av huggorm. Sannolikt är det därför fyndet även 7 månader efter registrering inte validerats i Artportalen samt att det uppmärksammats om att man ska kolla ögat (som är en av de aspekter som skiljer huggormen från hasselsnoken, se Bilaga 1).
- 2.4.3 Huggormen är fridlyst i hela landet enligt 6 § artskyddsförordningen. Fridlysningen innebär enligt 6 § artskyddsförordningen att det är förbjudet att döda, skada, fånga eller på annat sätt samla in individer av arten, liksom att ta bort eller skada ägg, larver eller bon.
- 2.4.4 De nationella fridlysningsbestämmelserna syftar till att säkerställa att fridlysta arter uppnår och bibehåller en gynnsam bevarandestatus. När syftet med en verksamhet uppenbart är ett annat än att påverka den skyddade arten, krävs enligt praxis att åtgärden riskerar att påverka artens lokala bevarandestatus för att förbudsbestämmelserna ska aktualiseras (MÖD 2016:1, den s.k. Klinthagen-domen). Vid exploateringsverksamhet tillämpas således inte förbuden strikt på individnivå.

- 2.4.5 Med de skyddsåtgärder som planeras bedöms den aktuella verksamheten inte medföra någon påverkan på huggormens lokala bevarandestatus.

3. VATTENPÅVERKAN OCH MILJÖKVALITETSNORMER

3.1 Brunnar

- 3.1.1 Vid bedömning av påverkan på brunnar har WSP, som tagit fram den hydrogeologiska utredningen, haft utgångspunkten att alla bebyggda fastigheter har minst en brunn. Påverkansområdet i detta fall berör inte någon bebyggelse, tvärtom är det mycket långt från takten och påverkansområdet till närmsta bebyggelse. Det får således anses uppenbart att det inte finns några brunnar inom påverkansområdet, och några sådana finns inte heller angivna i brunnsarkivet eller har angetts i något yttrande i målet.
- 3.1.2 De närboende har angett att det finns en brunn på fastigheten Stubbetorp (fastighetsbeteckning saknas i yttrandet) som är lokaliserad 500 meter från tåktområdet, vilket är med god marginal utanför påverkansområdet för grundvatten. Påverkan på denna brunn är således bedömd på motsvarande sätt som andra brunnar i närområdet. Någon brist i underlaget i detta avseende föreligger således inte.
- 3.1.3 Bolaget anser alltså inte att det ska föreskrivas ett villkor gällande provtagning av enskilda brunnar. Bolaget bedömer det uppenbart att det inte finns några brunnar inom påverkansområdet. Det har inte heller inkommit några synpunkter på att det skulle finnas några brunnar inom påverkansområdet. Bolaget ifrågasätter utifrån det beräknade påverkansområdet relevansen av att provta brunnar upp till ett avstånd om 1 km, ett sådant villkor skulle inte vara skäligt att föreskriva för verksamheten då det helt saknar relevans utifrån den påverkan takten kan få för omgivningen.
- 3.1.4 De närboende har även genom sitt ombud angett att det faktum att Bolaget bedömer att det finns en risk för skada på markaavvattningsföretaget Gerstaberg vid höglödessituationer om flödet inte regleras innebär att systemet befinner sig nära en känslighetsgräns. Varför detta skulle innebära att systemet befinner sig nära en känslighetsgräns framgår inte. Bolaget anser tvärtom att det faktum att Bolaget föreslagit en reglering i detta avseende tydligt visar att Bolaget har kännedom om relevanta risker genom sin gedigna erfarenhet, att Bolaget tar dessa risker på allvar och har agerat för att tillse att sådana risker inte aktualiseras. Bolaget anser således tvärtemot de närboende att begränsningen om maximalt utflöde om 24 l/s innebär att skaderiskerna är undanröjda.
- 3.1.5 Bolaget får därtill än en gång hänvisa till att regleringen om oförutsedd skada är långtgående och innebär att om verksamheten trots de angivna bedömningarna ovan skulle innebära en skada för närboende så finns möjlighet att erhålla ersättning för detta. Någon ytterligare reglering är inte nödvändig i detta avseende utifrån de resultat som utredningarna visar.

3.2 Vattenkvalitet

- 3.2.1 En bergtäkt med tillhörande sedimentationsdamm har ett begränsat tillskott av ämnen till utgående vatten. Ofta innebär en bergtäkt att det sker en mindre mängd utsläpp av

exempelvis kväve jämfört med till exempel jordbruksmark. Det är således väldigt avgränsat vad som finns i det utgående vattnet från tälkten.

- 3.2.2 Bolaget har därtill föreslagit omfattande och generösa anordningar samt villkor för att utgående vatten från tälkten ska hålla hög kvalitet för kväve, olja och suspenderat material, vilka är de ämnen som är relevanta att reglera för en bergtäktsverksamhet. Bolagets bedömning är att det inte finns något i utgående vatten som negativt kommer påverka Vaskasjöarna eller Vaskabäcken. Detta särskilt inte med beaktande av att det är ett vattendrag som utgör recipient för lakvatten från Tvetatippen, att det föreligger badförbud och att man avråds från att dricka vattnet. Dessa vattendrag utgör inte heller klassade vattenförekomster enligt VISS.

3.3 Sumpskogar

- 3.3.1 Den hydrologiska påverkan på sumpskogarna har i detalj beskrivits i den hydrogeologiska utredningen, i kompletteringen från den 18 mars 2024, samt därefter i ytterligare bemötande från Bolaget. Utredningen har tydligt slutsatsen att närmast tälkten kan sumpskogen bli aningen torrare vissa perioder med låg nederbörd, sumpskogarna i sin helhet förväntas dock inte påverkas.
- 3.3.2 Bolaget har inom ramen för kompletteringen i mark- och miljödomstolen även bedömt förutsättningarna för sumpskogarna utifrån ett förändrat framtida klimat. Totalt sett blir påverkan, även i en kombination av ett torrt och varmt år, relativt liten. Det finns fortsatt ett överskott på vatten i sumpskogarna och det förväntas inte uppstå en skada på grund av ansökt verksamhet. Detta gäller således även under mer extremt torra år.
- 3.3.3 Bolaget har även villkor i tillståndet som föreskriver om såväl skyddszon om 10 meter samt att uppföljning ska ske i kontrollprogrammet. Sumpskogarna och påverkan på dessa har således hanterats i domen från mark- och miljödomstolen.

4. TRAFIK OCH TRAFIKSÄKERHET

- 4.1 Bolaget vidhåller att transporter från täktverksamheterna inte ska betraktas som följdverksamhet i likhet med bedömningen i MÖD 2019:36 samt utifrån de fastslagna principerna i NJA 2004 s. 421.
- 4.2 Bolagets uppfattning är alltså utifrån de bedömningar som gjorts av kommande byggprojekt samt bedömt avsättningsområde över tid i regionen att cirka 90 % av transporter kommer att gå norrut och 10 % söderut. Bedömningen visar att på väg 515 sker det under ett år med maxproduktion från tälkten en ökning av fordonsflöde med mindre än 10 %.
- 4.3 Bolaget har även beskrivit frågan ur ett kumulationsperspektiv, se Bilaga 2 till yttrande den 2 april 2026.

5. BRISTER I BEHOVSUTREDNING OCH LOKALISERINGSPRÖVNING

- 5.1 Bolaget har genom att visa på prognoser och strategidokument samt andra täkters utvecklingsmöjligheter tydligt visat att det inom en snar framtid kommer att finnas ett

stort behov av aktuell täkt. Efter motsvarande genomgång under huvudförhandlingen ansåg även länsstyrelsen att behov var visat i målet. Behovet visas därtill inte minst av det faktum att en professionell aktör gjort bedömningen att detta är en lämplig plats för en bergtäkt. Skulle behovet inte finnas hade Bolaget aldrig ansökt om tillstånd att anlägga en täkt på denna plats.

- 5.2 Det är inte möjligt att utreda behov av en bergtäkt endast utifrån redan beslutade exploateringar, eftersom en bergtäkt kräver en längre tillståndstid än ett enskilt projekt för att kunna realiseras. Behovet behöver därmed utredas på det som sätt Bolaget gjort, och det är även så behovsutredningar för tidigare beviljade täkter prövats och bedömts i praxis. Bolaget ifrågasätter därmed de närboendes inkomna synpunkter i detta avseende.
- 5.3 Bolaget har tydligt redovisat samtliga andra täkter i närområdet och möjligheten för dessa att uppfylla det behov som finns och som kommer att finnas framöver. Bolaget ifrågasätter därmed de närboendes kommentar om att *"Det saknas exempelvis redovisning av [...] samt hur stor del av behovet som redan kan tillgodoses genom befintliga täkter eller alternativa materialflöden. Behovsutredningen stannar därmed vid generella antaganden om samhällsutveckling."* Detta har tydligt redovisats i Bilaga 1.1 – Befintliga täkter inom avsättningsområdet - till yttrandet den 2 april.
- 5.4 Vad avser lokaliseringsutredningen har Bolaget genomfört denna i enlighet med de krav som föreligger i praxis. Den inledande GIS-analysen avgränsar bort områden där det inte är lämpligt att etablera en bergtäkt. Det saknas anledning att beskriva denna inledande gallring inom ramen för alternativen, då det endast skulle innebära att lista en stor mängd lokaliseringar som inte är möjliga och därmed inte rimliga alternativ till den ansökte platsen. Bolaget har istället analyserat de alternativ där det skulle vara möjligt att anlägga en täktverksamhet. Dessa alternativ har därefter viktats utifrån yta och topografi, nuvarande markanvändning, bergart, naturvärden, kulturvärden, avstånd till bostadshus, avrinning, landskapsbild och övriga intressen. Dessa är således precis de kriterier som de närboende anger saknas i aktuell lokaliseringsutredning.
- 5.5 Det har således gjorts en analys av tillämpliga alternativ utifrån de kriterier de närboende anger saknas. De närboende verkar närmast anse att Bolaget ska ta fram en miljökonsekvensbeskrivning per alternativ, vilket vare sig är rimligt eller ett krav för en godtagbar analys i detta avseende.

6. BARNKONSEKVENSANALYS

Även i denna del vidhåller Bolaget vad som tidigare framkommit. Sådana omständigheter som skulle kräva en barnkonsekvensanalys saknas i detta fall. Hur barn, liksom vuxna, kan påverkas av verksamheten framgår av den miljökonsekvensbeskrivning med kompletteringar, som redovisats i målet.

7. KUMULATIVA EFFEKTER

Bolaget ifrågasätter i vilket hänseende Bolaget inte skulle ha visat påverkan även utifrån kumulativa effekter. I samtliga de avseende där det finns annan påverkan har ansökan även gjort en kumulativ bedömning av påverkan.

8. BULLER

- 8.1 Det har tydligt redogjorts för att bullerutredningen bedömt såväl kumulativt buller som att de data som lagts in i bedömningen utgår från ett worst-case där alla maskiner är igång samtidigt och att det råder medvind från varje bullerkälla i alla riktningar. Att det endast understiger med *några få* decibel innebär således att det finns en marginal och att riktvärdena inte kommer att överskridas, inte ens för det ytterst sällsynta fallet att samtliga maskiner skulle vara igång samtidigt. Hela utredningen bygger på mycket konservativa antaganden och utgångspunkter.
- 8.2 Det kumulativa buller som är relevant att bedöma på platsen utgörs av buller från Tveta återvinningsstation samt trafikbuller. Vad avser trafikbuller är slutsatserna i rapporten att de tillkommande transporterna längs väg 515 inte bedöms ha någon större negativ effekt på befintlig miljö då den dygnsekvivalenta ljudnivån ökar med mindre än 1 dBA. Bullerutredningen visar att riktvärdena för drift under dag- och kvällstid samt dagtid på helger kan innehålls även vid full verksamhet vid Tveta återvinningsstation.

Ort som ovan,

Anders Linnerborg

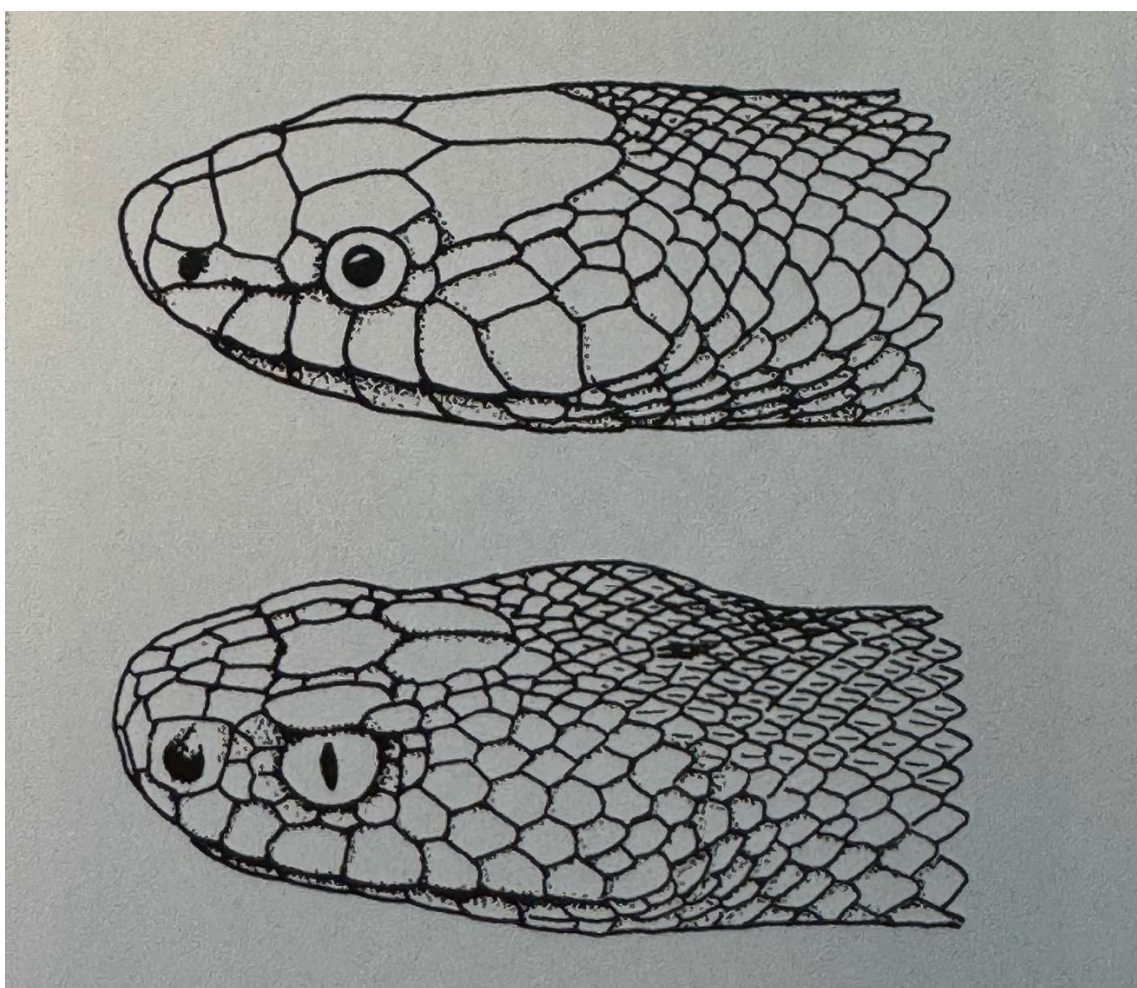

Emelie Kullberg

Sakkunnigutlåtande huggorm-hasselsnok

Undertecknad har ombetts skriva ett sakkunnigutlåtande när det gäller vilken svensk ormart som två tillsända bilder visar. När det gäller att artbestämma ormar, vill man helst kunna hänvisa till flera olika specifika morfologiska (yttre) karaktärer som är typiska för en art och som skiljer den från andra arter som den skulle kunna förväxlas med. Det finns vissa typiska karaktärer som man brukar använda, samtidigt som det hos alla våra tre svenska arter finns en viss variation i färg och teckning. Vissa individer kan också vara mer eller mindre enfärgade. Säkrast är om man har möjlighet att se form och placering av olika plåtar på ormens huvud eller har möjlighet att räkna fjällrader runt kroppen. Fjäll och plåtar är inte möjligt att bedöma utifrån de bilder som undertecknad fått tillgång till.

SVEA HOVRÄTT	
060004	
INKOM:	2026-06-09
MÅLNÖR:	M 15448-25
AVDEL:	208

Huggorm (nederst). Spaltformad vertikal kattlik pupill, över ögat en stor plåt som sträcker sig ut över ögat och bildar ett "ögonbryn"), ögat skilt från överläppsplåtar med minst en fjällrad, och kroppen täckt av fjäll med längsgående köl på varje fjäll vilket ger ett matt skrovligt intryck.

Hasselsnok (överst). Rund pupill, **ingen** utskjutande plåt över ögat, **ingen** fjällrad mellan ögat och överläppsplåtarna och kroppen täckt av släta fjäll (utan köl) vilket ger ett glansigt blankt intryck.

Huggorm (juvenil tv), vuxen hona th). Spaltformad vertikal kattlik pupill, över ögat en stor plåt som sträcker sig ut över ögat och bildar ett "ögonbryn"), ögat skilt från överläppsplåtar med minst en fjällrad, sammanhängande mörkare sicksackteckning längs ryggens mitt, en kraftig satt kroppsform, huvudet tydligt bredare än halsen och kroppen täckt av fjäll med långsgående köl vilket ger ett matt skrovligt intryck.

Hasselsnok (juv tv, vuxen th). Rund pupill, **ingen** utskjutande plåt över ögat, **ingen** fjällrad mellan ögat och överläppsplåtarna, två rader av mörkare fläckar längs ryggens mitt och ofta en ljusare linje längs ryggraden, slank kroppsform, huvudet **inte** tydligt avsatt mot halsen och kroppen täckt av släta fjäll (utan köl) vilket ger ett glansigt blankt intryck.

Bilder som skall granskas avseende ormart.

På den vänstra bilden ser man tydligt en vertikal pupill, tydligt ögonbryn (plåt som skjuter ut ovanför ögat), sicksackmönster längs ryggen. Alla dessa tre karaktärer räcker för att med säkerhet artbestämma ormen på bilden till huggorm. Färgen indikerar att det är en ung hona.

Den högra bilden är suddig och det är svårt att se typiska artkaraktärer, men jag tycker mig se en svag sicksackteckning (typiskt för huggorm) och man kan inte se någon ljus ryggradslinje typisk för hasselsnok. Huggormen har också ett bredare huvud mot halsen vilket man kan ana på bilden.

Korsviken den 4 juni 2026

Claes Andrén

claes.andren@artbevarande.se

Mobil 0732-706349

Grod- och kräldjursexpert

Professor i bevarandebiologi

Ansvarig för grod- och kräldjur i Artdatbankens expertkommitté

Handläggare
Ana Camargo Valencia (Mk)
Miljökontoret
Enhetschef
Ana.Camargo-Valencia@sodertalje.se

Mottagare
Mark- och miljööverdomstolen

SVEA HOVRÄTT
060004

INKOM: 2026-06-18
MÅLNR: M 15448-25
AKTBIL: 214

Remiss från Mark- och miljööverdomstolen angående tillstånd för täkt- och vattenverksamhet i Gerstabergh, Mål nr M 15448-25

Sammanfattning av ärendet

Mark- och miljööverdomstolen har fått in handlingar i mål nr M 15448-25, gällande överklagande av NCC Industry AB:s tillståndsansökan enligt 9 och 11 kap miljöbalken (1998:808) om tillstånd för nyetablering av bergtäkt, tillstånd för återvinningsverksamhet samt grundvattenbortledning på fastigheten Gerstabergh 1:11. Miljönämnden i Södertälje kommun har anmodats att, i egenskap av tillsynsmyndighet, lämna yttrande i målet.

NCC Industry AB ansöker om nyetablering av bergtäktsverksamhet och vattenverksamhet inom del av fastigheten Gerstabergh 1:11, i Södertälje kommun. Ansökan avser brytning av uppskattningsvis 20 miljoner ton berg fram till utgången av 2052. Uttaget under normalår beräknas uppgå till 400 000 ton per år. Det maximala årliga uttaget uppgår till 800 000 ton. Ansökan omfattar även mottagning och vidareförädling av 100 000 ton entreprenadberg per år. Även mottagning och återvinning av upp till 100 000 ton massor (icke-farligt avfall) per år ingår i ansökan. Bolaget ansöker även om att få tillverka 40 000 ton jord per år av delar av de mottagna massorna.

Tillståndsansökan har överklagats av flera parter, bland annat Södertälje kommun och en del närboende.

Miljönämnden vidhåller de synpunkter som framfördes till domstolen genom miljönämndens beslut MN § 87, daterad 2024-10-01, samt ordförandebeslut nr § 2, daterad 2025-08-25.

Miljönämndens synpunkter

Miljönämnden gör samma bedömning som tidigare, det vill säga att den föreslagna verksamheten och lokaliseringen är olämplig och att den inte bör tillåtas. Verksamheten medför negativ påverkan på natur- och vattenområde, friluftsliv och närboende. Etableringen medför en ökad tung trafik till och från området, vilket leder till ytterligare påfrestning på ett redan hårt belastat vägnät med ökade risker för olyckor och störningar som följd. Om verksamheten ändå tillåts lämnar miljönämnden synpunkter kring begränsningar och förslag på villkor.

Behov av en täkt

Bolaget anger i ansökan att behovet av bergmaterial i länet ökar och att det visar på behovet av att öppna en ny täkt. Behovsanalysen grundar sig på uppgifter om befolkningsprognoser och utbyggnadstakter som kan behöva uppdateras. Södertälje har en mycket låg befolkningsprognos i nuläget och trenden bedöms fortsätta fram till 2040. Bolaget yrkar i punkt 7.4 på att domstolen inte ska ta hänsyn till det entreprenadberg som uppstår i länet i och med att det inte når det här området. Samtidigt har bolaget angivit regionen som mottagningsområde för dess produkter, som dels är utbrutet bergmaterial dels återvinningsmaterial.

Miljönämnden anser att det är ytterst viktigt att entreprenadberg från befintliga och kommande stora infrastrukturprojekt, till exempel Ostlänken och tvärförbindelse Södertörn i första hand utnyttjas som resurs. Innan nya täkter öppnas. Berg är i princip en ändlig resurs och samhället behöver säkerställa att även kommande generationer har bergmaterial att tillgå alternativt att låta naturmiljön vara orörd. Miljönämnden anser att domstolen bör ta hänsyn till den mängd entreprenadberg som redan finns och den mängd som uppkommer i och med nya infrastrukturprojekt.

Natur, vatten, friluftsliv och närmiljö

Miljönämnden bedömer att verksamheten inte är förenlig med vattendirektivet. Ytterligare belastning på Vaskasjöarna kommer att leda till att de växer igen snabbare. Det har bland annat gjorts biotopvård i Vaskabäcken där örting både förekommer och leker, sannolikt även ett flertal andra skyddsvärda arter. Avrinning från en täktverksamhet, framför allt av kväve kan försämra eller äventyra miljö kvalitetsnormer i Näslandsfjärden. Enligt tidigare vattenförvaltningscykel (cykel 2) hade vattenförekomsten ett förbättringsbehov avseende totalkväve på 29% år 2014. Ytterligare kvävebelastning kan ha tillkommit sedan dess.

Miljönämnden anser att om verksamheten ändå tillåts behöver utsläppsvillkor fastställas avseende utgående vatten från sedimentationsdammarna. Villkoren ska bidra till att förhindra påverkan på vattenmiljön i ytvatten.

Miljönämnden lyfter även Trafikverkets (TRV) synpunkter gällande vatten från TRV:s projekt Ostlänken som kommer att belasta delvis samma vattenstråk som täkten i den här ansökan avser att avleda sitt vatten till. I vattensystemet finns känsliga arter och det finns en risk att det kumulativa utsläppet kan påverka vattenkvalitet, biologisk mångfald men även medföra inskränkningar i endera verksamheten. Området innefattar ett flertal potentiella våtmarksområden med hög fuktighet. Att avvattna dessa är i strid mot markavvattningsförbudet. Att torrlägga torvmark kommer även vara klimatpåverkande och bör inte accepteras.

Avrinningsområdet är känsligt och innehåller flera skyddsvärda arter. Naturen inom planerat verksamhetsområde har ett stort bevarandebehov, åtgärder som har en negativ påverkan på skyddsvärda arter kan strida emot artskyddsförordningen.

Värdefulla rekreationer och friluftsvärden för Sörmlandsleden kommer att gå förlorade. Verksamheten är inte heller förenlig med kommunens översiktsplan.

Artskydd

Artskyddsutredningens bedömning är att de vidtagna skyddsåtgärderna sammantaget gör att projektet kan genomföras utan att kontinuerlig ekologisk funktion för samtliga berörda arters livsmiljöer försvinner och att den planerade verksamheten inte aktualiserar något förbud enligt artskyddsförordningen.

Miljönämnden anser dock att det finns oklarheter i utredningen kring vissa arters livsmiljöer, främst för fladdermöss och åkergroda. Det finns också oklarheter kring hur uppföljning av genomförande och funktion för skydds- och kompensationsåtgärder ska ske. Likaså oklarheter kring hur den långsiktiga förvaltningen och skötsel av skydds- och kompensationsåtgärder är tänkt att ske. Nämnden anser att detta kommer att behöva tydliggöras i det fall tillstånd kommer att lämnas för den planerade vatten- och täktverksamheten.

Alla fladdermöss samt åkergroda är fridlysta i hela landet i enlighet med artskyddsförordningen, 4a §. Det innebär bland annat att det är förbjudet att 1. avsiktligt fånga eller döda djur, 2. avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder, 3. avsiktligt förstöra

eller samla in ägg i naturen, och 4. skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats. Förbudet gäller alla levnadsstadier hos djuren.

Generella rekommendationer för att inte utlösa förbudet i artskyddsförordningen är att all exploatering i området ska gå att anpassa så att exploateringen inte kommer att störa, döda eller skada djuren. Exploateringen får heller inte förstöra deras livsmiljöer det vill säga fortplantningsområden och övervintringsmiljöer.

Utifrån lagstiftningen konstaterar miljönämnden följande oklarheter i artskyddsutredningen:

- Övervintringsplatser för fladdermöss nämns inte i artskyddsutredningen. Övervintringsplatser kan finnas i hålträd men även i stora stenrösen eller mellan stora stenblock, vilka alla förekommer inom det planerade brytområdet.
- Belysning från verksamheten kommer att medföra en försämring av värdefulla fladdermusområden genom så kallade ljusföroreningar. Utan skyddsåtgärder bedöms det finnas risk för stor påverkan på exempelvis sumpskogarna som födosökslokaler. Ljusföroreningar är även ett stort problem för den biologiska mångfalden generellt sett.
- Existerande damm (småvatten) ska läggas igen under tiden då åkergrodan, dess ägg eller yngel inte är aktiva i vattnet, det vill säga under perioden september-oktober. Det finns dock risk att individer övervintrar under vattenytan i sedimenten.
- Skyddsåtgärderna känns i några fall svårkonstruerade som exempelvis skyddsbarriärer för att hindra förflyttning och igenläggning av dammar för att tillskapa nya - Hur säkerställs att dessa kommer att fungera i en så komplex miljö?
- Hur ska förvaltning och uppföljning av alla skydds- och kompensationsåtgärder ske? För groddjur beskriver artskyddsutredningen nya spridningsstråk, skydd och livsmiljöer både lekvattnet och övervintringslokaler, för fladdermus och fågel beskrivs exempelvis uppsättning av holkar. Nämnden undrar hur man säkerställer att åtgärderna verkligen kommer att fungera samt att alla åtgärder och anläggningar kan skötas på sikt i ett så stort område?

Miljönämnden anser också att det i tillståndsansökan och i de tillhörande handlingarna saknas beskrivning av vilken påverkan som exploateringen av detta område skulle ha på den gröna infrastrukturen och på ekologiska samband ur ett landskapsperspektiv i Södertälje kommun.

Förlust av grön infrastruktur innebär förlust av förutsättningar för ekosystemtjänster som exempelvis biologisk mångfald. I närheten av det aktuella området kan det komma att bli ytterligare exploateringar av stora skogsområden exempelvis planområdet Södertuna, söder om Gerstaberget 1:11. Scania's nyanlagda provbana nordost om Tvetaberget har inneburit att ett större område med naturmiljö, skog och äldre jordbruksmarker, har exploaterats. Vid Almnäs invänd E20 mellan Södertälje och Nykvarn sker stora förändringar som innebär betydande förluster av grön infrastruktur och naturmiljöer. Vid Tveta återvinningscentral nordost om området är redan stora ytor ianspråktagna. Vid varje större projekt behöver det göras en analys av de ekologiska spridningssambanden och vilken påverkan som en exploatering skulle få.

Miljönämnden bedömer att det behövs en uppdaterad utredning om ekologiska spridningssamband i landskapet och hur dessa skulle påverkas av exploateringen och den tillkommande verksamheten. Det behöver framgå vilken påverkan ur ett landskapsperspektiv som exploateringen skulle medföra i form av påverkan på och förluster av grön infrastruktur och ekologiska samband. Konsekvenserna på kort och lång sikt.

Trafik

De tidsangivelser för transporter som finns redovisade är så generöst tilltagna att det i princip kan bli fråga om transporter dygnet runt så länge bullervärdena klaras i tåktområdet. Detta innebär att tung trafik

kan komma att tillföras under en stor del av dygnet, även om merparten troligen kommer att framföras mellan 06–22.

Den ökade trafiken kan även komma att påverka de boende i både Järna och Södertälje. Om transporterna går norrut för att nå E4/E20 passeras bostadsområden som Saltskog och även en skola i Södertälje. Om trafiken leds söder ut från tälten kommer transporterna att gå via Järna samhälle förbi bostadsområden och skolor. Bullerpåverkan och olycksrisken kommer öka.

Restprodukter

Miljönämnden anser att bolaget ska redovisa vilken typ av restprodukter som uppstår i tälten och hur bolaget klassificerar dessa. Det kan till exempel handla om sediment från sedimentationsdammarna, ofyndigt berg, avbaningsmassor som inte kan användas för efterbehandling eller anläggningsändamål. Bolaget bör även redovisa hur eventuella förhöjda halter av till exempel arsenik i bergmaterialet ska detekteras och hur bolaget avser hantera arsenikhaltigt material.

Verksamheten bör omfattas av förordningen om utvinningsavfall vilket bör vara en del i tillståndsprövningen.

Damning

Risk för damning uppstår i samband med sprängning samt, vid torr väderlek och blåst, från upplag, materialbearbetning och transporter. Även enstaka närboende har framfört oro för luftutsläpp inklusive damningens potentiella påverkan på till exempel trädgårdsodling. Bolaget har inte själva föreslagit några villkor för att motverka damning men beskrivit problemet allmänt i tillståndsansökan. Miljönämnden föreslår att tillståndet utökas med två villkor gällande damning.

Buller, markstötståg och luftstötståg (Villkor 6, 7, 8 och 9)

I tillstånd som beviljats andra tälten i Södertälje kommun har villkoren för buller, vibrationer och luftstötståg varit något striktare än de föreslagna villkoren i den blivande tälten och bolaget yrkar på att kunna driva tälten även nattetid med exempelvis utlastning av massor. Miljönämnden anser att det är orimligt då tälten ligger i ett väl använt friluftsområde med Sörmlandsleden intill där tillfartsvägen till tälten dessutom kommer att korsa Sörmlandsleden. Människor kommer till området för att slappna av och få lugn och ro och eventuellt även övernatta. Att då ha lastbilar som lastar och kör hela nätterna kommer att störa lugnet och naturupplevelsen. Bullret nattetid kommer även att påverka de permanentboende i området på ett negativt sätt. Därför finns det anledning att begränsa tider för tillåtet arbete samt hur mycket de får bullra. Med samma anledning som ovan vill miljönämnden begränsa bolagets föreslagna villkor för luftstötståg samt markvibrationer där bolaget yrkar på generösare villkor än vad andra tälten har. Miljönämnden föreslår att villkor 9 kompletteras.

Massor avsedda för efterbehandling (villkor 12)

Massorna som ska tas in är externa jord och schaktmassor som beräknas uppgå till ca 300 000 ton varav merparten, ca 250 000 ton, åtgår till efterbehandlingsåtgärderna. Mängden massor för efterbehandlingen är omfattande. Miljönämnden ifrågasätter behovet av massor för efterbehandling, där det finns alternativa metoder för att minska behovet av efterbehandling genom utfyllnad av slänter.

Mottagning av massor kommer att ske successivt under verksamhetstiden, men där merparten kommer att tas emot i slutskedet av brytningen för att få en rationell hantering. Inför avslutning av täktverksamheten kommer en detaljerad efterbehandlingsplan att tas fram. I efterbehandlingsplanen ingår detaljutformning av slänter.

Bolaget har tagit fram platsspecifika mottagningskriterier för de externa massor som ska användas till efterbehandling av bergtälten, etableringsyta samt ny anslutningsväg. Tre olika alternativ (A, B och C) har tagits fram och i alla tre alternativ finns det ämnen med framräknade halter över Naturvårdsverkets riktvärden för känslig markanvändning (KM).

Bolaget framför att med den planerade täktverksamheten som ska bedrivas samt den industriverksamhet som planeras efter täktverksamheten kan även alternativ C, alternativet med högst föroreningshalter i, användas. Miljönämnden anser inte att det är lämpligt att förorena upp området, eftersom området inte omfattas av någon detaljplan och området inte heller finns med i den gällande översiktsplanen. Området är ett naturområde och det är inte klart hur översiktsplanen eller detaljplanen kommer att se ut för området i framtiden, därför anser miljönämnden att massor motsvarande mindre är ringa risk (MRR) kan tillåtas och för övriga parametrar som det inte finns MRR riktvärden för, får de inte överskrida områdets bakgrundshalter.

För vissa parametrar saknas det värden både i bolagets förslag till halter och även i Naturvårdsverkets riktvärden, som exempelvis för högfluorerade ämnen (PFAS). Nämnden anser att PFAS inte ska förekomma i massorna som tas in. Verksamheten kommer att bedrivas under en lång tid och nya ämnen kommer förmodligen att läggas till på Naturvårdsverkets lista och haltgränser kommer antagligen att justeras under tiden som verksamheten pågår och då behöver bolaget anpassa sig efter de nya förutsättningarna.

Synpunkter på villkorsformulering samt förslag på två nya villkor

Miljönämnden yrkar på att verksamheten inte ska tillåtas. I det fall att verksamheten beviljas ett tillstånd har nämnden synpunkter på några av villkoren som föreslagits, samt förslag på ytterligare villkor.

Ändring av föreslagna villkor:

- Villkor 6. Borring, sprängning, skutknackning, krossning och siktnings får endast bedrivas helgfri måndag till fredag kl. 07.00-18.00. Utlastning får ske måndag till fredag kl. 07.00-22.00.
- Villkor 7. Markvibrationer – definierade som högsta svängningshastighet i vertikalled - till följd av sprängning, mätt enligt SS 460 48 66, får utomhus vid bostäder inte överstiga 4 mm/s. Mätpunkter och mätfrekvens ska framgå av kontrollprogram.
- Villkor 8. Luftstöt våg till följd av sprängningar, mätt enligt SS 02 52 10, får utomhus vid bostäder inte överstiga 120 Pa (frifältsvärde). Mätpunkter och mätfrekvens ska framgå av kontrollprogrammet.
- Villkor 9. Information om planerad produktionssprängning ska i god tid före sådan sprängning ges till boende som efterfrågat informationen inom ett avstånd om 1 000 meter från gränsen för täktens brytområde. I informationen ska anges bl. a. beräknad tid för sprängning. Det bör kompletteras med att bolaget ska hitta ett sätt att informera de som använder friluftsområdet och vandringsleden inför kommande sprängningar för att undvika obehag.

Förslag på ytterligare villkor:

- Damning från krossutrustning ska begränsas med inkapsling och stoftavskiljare eller vattenbegjutning. Stofthalten i utgående luft från inkapslad utrustning får inte överstiga 20 mg/m³ normal torr gas.
- Damning från transportvägar, uppställningsplatser för fordon och upplagsplatser ska begränsas inom täktområdet. Uppstår problem i omgivningen till följd av damning, åligger det bolaget att vidta åtgärder för att begränsa damningen.

Lars Greger (MP)

Ordförande

Dokument ID: bed89995-e3f8-477e-95ae-f95d7097d1ee

Yttrande inom miljöprövning

SVEA HOVRÄTT 060004	
INKOM:	2026-06-30
MÅLNR:	M 15448-25
ÄRRETEL:	218

Handläggare

Anna-Karin Rasmussen
Miljöprövningsenheten
anna-karin.rasmussen@havochvatten.se

Datum 2026-06-30

Dnr 2026-003124

Mark- och miljööverdomstolen

Yttrande över remiss om ansökan om tillstånd till täktverksamhet och vattenverksamhet i Södertälje kommun

Havs- och vattenmyndigheten har ombetts att yttra sig över den ansökta verksamhetens påverkan på havsöringens lek- och uppväxtområden. Myndigheten lämnar här följande yttrande.

Beskrivning av ärendet

NCC har fått tillstånd till täktverksamhet och vattenverksamhet i mål M 9395–23. Målet är överklagat, där frågan bland annat väckts om verksamhetens påverkan på lekområden för havsöring.

Havs- och vattenmyndigheten inställning

Havs- och vattenmyndigheten hänvisar till länsstyrelsen gällande de specifika förhållandena för havsöringens lek- och uppväxt på den aktuella platsen. När det gäller påverkan från bergtäktsverksamhet på havsöring generellt bör följande uppmärksammas.

En bergtäktverksamhets påverkan på vattenmiljön består främst av förändringar i områdets hydrologi genom avsänkning av grundvattennivån. Det kan leda till förändrade flödesförhållanden i omgivande bäckar och vattendrag. Basflödet kan minska när grundvatten som normalt skulle tillföras vattendragen i stället dräneras till bergtäkten. Samtidigt kan flödet öka i de recipienter som tar emot det grund- och regnvatten som samlas upp i täkten och pumpas ut.

Det vatten som leds från täkten innehåller ofta förhöjda halter av suspenderade ämnen och kväve. Av dessa bedöms de suspenderade ämnena utgöra den största risken för havsöringens lek- och uppväxtområden. Finmaterial som transporteras med vattnet kan sedimentera i grus- och stenbottnar och fylla de porutrymmen som är avgörande för vattenutbyte och syretillförsel till öringens rom. En sådan igenslamning kan leda till försämrad överlevnad hos rom och nykläckta yngel samt i allvarliga fall medföra att lekplatser blir obrukbara.

Sedimentation kan även påverka den bottenlevande faunan negativt. Eftersom havsöringen är beroende av insektslarver och andra bottenlevande organismer som föda kan en minskning av dessa organismer försämra tillväxt och överlevnad hos både yngel och äldre fisk. Förändrade

flödesförhållanden kan dessutom påverka vattendragens temperaturregim, habitatstruktur och tillgången på lämpliga uppväxtområden.

Havsöringens reproduktion och överlevnad är nära knutna till fungerande lek- och uppväxtmiljöer. Även relativt begränsade förändringar i vattenföring, sedimenttransport och vattenkvalitet kan därför få betydande konsekvenser för artens fortplantning. Om reproduktionsframgången försämras under flera år riskerar rekryteringen av unga fiskar att minska, vilket på sikt kan påverka det lokala beståndets storlek och livskraft. Vid bedömningen av verksamhetens påverkan bör därför de samlade effekterna av förändrad hydrologi, tillförsel av suspenderat material och ökade näringshalter beaktas. Även om enskilda effekter var för sig kan framstå som begränsade kan deras sammanlagda påverkan innebära en påtaglig försämring av havsöringens livsmiljöer.

Havsöringen är beroende av att naturliga vattenförhållanden och tillräckliga grundvattenbidrag till vattendragen upprätthålls samt att tillförseln av suspenderat material hålls på en så låg nivå som möjligt för att lek- och uppväxtmiljöerna ska bibehålla sin ekologiska funktion.

Mot den här bakgrunden är det av särskild betydelse att de villkor som reglerar utsläpp av suspenderade ämnen utformas så att de ger ett faktiskt skydd för havsöringens reproduktion. Av villkor 16 i det meddelade tillståndet framgår att halten suspenderade ämnen inte får överstiga 25 mg/l som årsmedelvärde. Ett årsmedelvärde är emellertid ett mindre lämpligt mått för att skydda havsöringens reproduktion, eftersom kortvariga utsläpp med höga halter av suspenderade ämnen under lek- och romutvecklingsperioden kan leda till igenslamning av lekbottnar och försämrad överlevnad hos rom och nykläckta yngel, utan att årsmedelvärdet överskrids.

Det finns inte något generellt vetenskapligt fastställt gränsvärde för suspenderade ämnen som säkerställer skydd av havsöringens lek- och uppväxtmiljöer. Påverkan beror bland annat på partikelstorlek, exponeringstid, naturliga bakgrundshalter samt vid vilken tidpunkt under havsöringens livscykel, exponeringen sker. Ett generellt haltvillkor är därför inte tillräckligt för att säkerställa att vattenmiljön inte skadas.

Villkor bör i stället utformas med utgångspunkt i recipientens känslighet och säkerställa att sedimentation och grumling inte medför en sådan påverkan att havsöringens lek- och uppväxtförhållanden försämras. Detta är ekologiskt mer relevant eftersom det är den mängd finmaterial som faktiskt transporteras till och avsätts i lekbottarna som avgör risken för skada.

Med hänsyn till förekomsten av havsöring bör befintliga villkor därför kompletteras med ytterligare krav som reglerar utsläpp under biologiskt känsliga perioder, framför allt under lek, romutveckling och kläckning. Villkoren bör säkerställa att utsläpp av suspenderade ämnen inte leder till igenslamning av lekbottnar eller annan försämring av vattenmiljön. Därutöver bör krav ställas på sedimentationsdammarnas dimensionering, funktion, kontroll och underhåll för att säkerställa att reningsförmågan upprätthålls under hela verksamhetstiden.

Mot bakgrund av osäkerheten kring vilka halter och vilken sedimentbelastning som kan accepteras utan risk för skada på havsöringens reproduktion bör villkoren utformas i enlighet med försiktighetsprincipen och ge ett tillräckligt skydd även under biologiskt känsliga perioder.

Beslut om detta yttrande har fattats av avdelningschefen Niclas Törnell efter föredragning av utredaren Anna-Karin Rasmussen. I den slutliga handläggningen av ärendet har även utredaren Jens Persson och verksjuristen Jenny Liökel medverkat.

Niclas Törnell

Yttrande över ansökan om tillstånd till utvinning av berg, mekanisk bearbetning av entreprenadberg och återvinning av icke-farligt avfall samt tillstånd till vattenverksamhet Gerstaberg, Södertälje kommun

Mål M 15448-25

Länsstyrelsen har anmodats att yttra sig över handlingarna i målet. Länsstyrelsen har ombetts att särskilt yttra sig över behovet av den ansökta verksamheten, påverkan på skyddade arter (särskilt avseende skyddsåtgärder för åkergroda) och den ansökta verksamhetens påverkan på havsöringens lek- och uppväxtområden i Vaskabäcken.

Länsstyrelsens synpunkter

Åkergroda

Länsstyrelsen bedömer att de skyddsåtgärder som föreslagits av bolaget och som villkorats om i Mark- och miljödomstolens dom, M 9395-23, är tillräckliga för ändamålet. Det har ej inkommit några nya uppgifter som föranleder en annan bedömning i frågan.

Hasselsnok

Södertälje kommun (kommunen) framför i sitt yttrande den 23 april 2026 att hasselsnok påträffats under 2024 vid Trafikverkets arbeten strax söder om Gerstaberg, samt vid Römora under 2025. Med anledningen till att det nu aktuella området ligger öster om ovan nämnda fyndområden, anser kommunen att det inte går att utesluta att det förekommer hasselsnok i området för den planerade tåkten.

Av handlingar som bolaget ingivit till tillståndsansökan till mark- och miljödomstolen (mål M 9395-23), framgår att "snok" påträffats i

samband med naturvärdesinventering (NVI), (WSP, 2022-11-24), och i NVI att denna omfattas av 6 § artskyddsförordningen. Länsstyrelsen har därmed utgått ifrån att det rör sig om vanlig snok och inte hasselsnok, som är strikt skyddad enligt 4a § artskyddsförordningen. Med hänsyn till vad kommunen framfört i det aktuella målet, delar Länsstyrelsen kommunens bedömning om att bolaget behöver klargöra om det förekommer hasselsnok i området. Om arten bedöms förekomma så behöver bolaget komplettera med en beskrivning av hur arten nyttjar området och hur den riskerar att påverkas av planerad verksamhet, samt vilka skydds- och försiktighetsåtgärder som avses vidtas för att undvika att förbuden i 4a § artskyddsförordningen utlöses.

Fåglar

Sedan ansökan om tillstånd prövats av mark- och miljödomstolen (mål M 9395-23) har EU-domstolen i sin dom Voore Mets (C-784/23) slagit fast att förbuden i fågeldirektivets artikel 5, att döda fåglar och förstöra bon och ägg, gäller ovillkorligt och inte ska vägas av mot hur en verksamhet riskerar att påverka fågelarters populationsnivåer. I ljuset av EU-domstolens dom bör bolaget ta ställning till om ytterligare skydds- och försiktighetsåtgärder behöver vidtas för att säkerställa att förbuden i 4 § artskyddsförordningen inte utlöses. Ovanstående blir aktuellt för arter av fåglar som återkommer till sina bon. Om dispens bedöms krävas överlåter Länsstyrelsen till domstolen att pröva om dispens kan medges inom ramen för tillståndsprövningen.

Havsöringens lek- och uppväxtområden i Vaskabäcken

Vaskabäcken är ett litet vattendrag som visat sig ha höga värden för havsöring. Stora resurser har lagts på att restaurera den nedre delen av bäcken (biotopvård samt undanröjande av vandringshinder). Avrinningsområdet är relativt litet vilket innebär att all verksamhet som riskerar att påverka hydrologin måste genomföras med stor försiktighet. Vattenflödet tycks till viss del komma via inträngande grundvatten varför den sannolikt aldrig går torr. Det kalla grundvattnet är också sannolikt varför öringen trivs så bra i bäcken.

Havsöringens kärnområde är främst nedströms E4:an. Det vill säga relativt långt från Vaskasjöarna. Länsstyrelsens bedömning är att det skulle krävas utsläpp av mycket höga kvävehalter för att påverkan på havsöring ska ske.

Vattenflöde till Vaskabäcken

Enligt den hydrogeologiska utredningen (WSP 2023-03-20) skriver sökanden i kapitel 6.8, sida 20, att avrinningsområde P3 får ett 63% högre flöde efter tåkten på grund av att tåkten släpper inläckande grundvatten och nederbörden till detta avrinningsområde. Länsstyrelsen saknar beräkningar på mängden vatten under olika årstider som kommer ledas ut i Vaskabäcken och bedömning av hur det ändrade flödet kommer att påverka bäcken nedströms med hänsyn till vattenlevande organismer, inklusive havsöring.

I samma hydrogeologiska utredning under kapitel 6.6, sida 18, står det från pumpgruppen pumpas vattnet till en sedimentationsdamm där sedimentation sker innan vattnet släpps ut mot vattendraget väster om tåkten. Länsstyrelsen förstår det som att vattnet från sedimentationsdammen skulle rinna till punkten P3, vilket ligger öster om tåkten. Länsstyrelsen anser att sökanden behöver förtydliga vart vattnet från tåkten kommer att ledas.

Behov av bergtäkt

Länsstyrelsen håller med om den bild som förs fram av Södertälje kommun, i aktbilaga 197, att befolkningsökningen har försvagats. Länsstyrelsen bedömning är att behovet av nya bostäder i Södertälje fortfarande kommer att vara inom spannet 400–600 per år fram till år 2040 men troligen i nedre delen av spannet. Se vidare sidorna 17–23 i Länsstyrelsens rapport: Läget i länet bostadsmarknaden i Stockholms än 2026¹.

Trots försvagning av befolkningsökningen bedömer Länsstyrelsen generellt att det, över tid, finns behov av en bergtäkt i det aktuella området. Bedömningen görs primärt utifrån att tillståndstiden för närbelägna täkter i Södertälje/Järna-området går mot sitt slut. Det är möjligt att man för dessa täkter kommer att söka fortsatt tillstånd.

Påverkan från verksamheten

Länsstyrelsen konstaterar att de överklaganden som inkommit till stor det rör påverkan från den planerade verksamheten rörande buller, damning, sprängningar och vibrationer samt ökad tung trafik. Länsstyrelsen bedömer att de villkor som har föreskrivits av Mark-

¹ <https://www.lansstyrelsen.se/stockholm/om-oss/vara-tjanster/publikationer/2025/laget-i-lanet---bostadsmarknaden-i-stockholms-lan-2025.html>

och miljödomstolen är adekvata för att minimera dessa störningar från planerad verksamhet.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av tillförordnad miljöskyddschef Berfin Kassibrahim med miljöhandläggare Stefan Hellmin som föredragande. I den slutliga handläggningen har också tillförordnad enhetschef för enheten för juridiskt verksamhetsstöd Elise Landström medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

SVEA HOVRÄTT
060004INKOM: 2026-07-08
MÅLNR: M 15448-25
AKTBIL: 220**Kontouppgifter****Namn**

Stefan Hellmin

E-post

stefan.hellmin@lansstyrelsen.se

Skicka kopia av sammanställning till e-post

Ja

Telefon

+46702434137

Inlämnande myndighet

Länsstyrelsen i Stockholm

E-post till myndighet

stockholm@lansstyrelsen.se

Kontaktperson för inlämningen**Namn**

Stefan Hellmin

E-post

stefan.hellmin@lansstyrelsen.se

Telefon

+46702434137

Grunduppgifter**Inlämningen avser**

Pågående mål

Domstol

Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt

Typ av inlämning

Yttranden och andra handlingar

Inlämnande myndighets diarienummer

32957-2026

Brådskande

Nej

Domstolens målnummer

M 15448-25

Parter

Inga registrerade parter

Information om handlingar**Uppgifter om sekretess**

Ingen uppgift

Handlingar som lämnas in på annat sätt

Ingen uppgift

Övrig information

Ingen uppgift

Yttranden och andra handlingar**Handlingar**

Länsstyrelsens yttrande till Mark- och miljööverdomstolen M 15448-25 (32957-2026-5).pdf

Handlingstyp

Yttrande